

Alternatieve rechtspraak of niet?

Het actualiteitenprogramma Nieuwsuur besteedde woensdag 17 januari aandacht aan e-Court; alternatieve rechtspraak. De meeste zorgverzekeraars maken inmiddels gebruik van e-Court in plaats van de reguliere rechtspraak. Nieuwsuur noemt e-Court een groot en niet-transparant zwart gat. Is dat zo? En hoe is dat gat eigenlijk ontstaan?

Volgens de wet is e-Court arbitrage. Een tussen partijen overeengekomen alternatieve geschilbeslechting. In de algemene voorwaarden staat dan een bepaling dat geschillen bij e-Court berecht worden; bij de oproeping voor e-Court staat dat de betrokkene nog steeds naar de gewone rechter kan, maar dan moet hij/ zij daar wel zelf actie voor ondernemen. De uitspraak van de arbiter, in dit geval dus e-Court, is een arbitraal vonnis waarop de gewone rechter dan nog een exequatur moet verlenen. Dat is toestemming om de arbitrale uitspraak als een regulier vonnis ten uitvoer te leggen.

Reden van ontstaan

Waarom is e-Court zo in opkomst en hoe is dit ontstaan? Daarvoor zijn twee oorzaken te benoemen. Als eerste gaat ons systeem van rechtspraak uit van een geschil. Van een geschil is bij incasso echter zelden sprake. Het gaat dan alleen om het niet betalen van het verschuldigde en niet om een inhoudelijk geschil. Een incasso aan de rechter voorleggen is dan een langzaam, duur en complex systeem.

Nu wordt in de zaken die voor de rechtbank komen waarin niemand verschijnt (minimaal 75%) bij verstek (afwezigheid van de schuldenaar) door de rechter vonnis uitgesproken. Rechters geven keer op keer aan een te grote werkdruk te hebben. In deze zaken zou sneller en makkelijker een vonnis kunnen worden gegeven na oproeping en ontbreken van verweer. Dus: geschillen horen bij de rechter. Zijn die er niet, dan kan het sneller en veel goedkoper, bijvoorbeeld met e-court.

Geld

De tweede reden voor de opkomst van e-court is: geld. De kosten van de huidige rechtspraak zijn niet meer te verklaren. Voor een zaak met een hoofdsom tot € 500 is het griffierecht voor een eiser (vaak een bedrijf) € 119. Boven de € 500 is datzelfde griffierecht € 476. De grote prijzenslag in de griffierechten dateert uit 2012 toen de tarieven verdubbeld werden. Dat er sindsdien minder zaken aan de rechter worden voorgelegd (blijkt uit onderzoek: <https://www.rechtspraak.nl/SiteCollectionDocuments/RM-2014-4-In-de-schaduw-van-de-rechter.pdf>) leek ook bij aanvang al voorspelbaar. Op de middelbare school noemden we dat prijselasticiteit. Daarbij is de kostprijs van een verstekzaak ongeveer € 12 euro. Dat is niet alleen niet te verklaren, het is onrechtvaardig!

Alternatieven logisch

Dat er dan alternatieven worden gezocht zoals arbitrage door een e-Court is logisch. Rechters worden uit de markt geprezen en houden te veel vast aan individuele behandeling van zaken. Incassozaken die eenvoudig van aard zijn en waarin geen weerwoord is, lenen zich voor een simpeler, sneller en goedkoper systeem. Vasthouden aan de regels die nog stammen uit de Napoleontische tijd is niet meer geloofwaardig en zelfs onrechtvaardig voor diegenen die uiteindelijk de rekening mogen betalen: de schuldenaren.

Openheid nodig

Dat een arbiter zoals e-Court aan kwaliteitseisen moet voldoen en transparant moet zijn, is een open deur. Als iemand van E-Court de pers niet te woord wil staan, is dat ongeloofwaardig en niet van deze tijd. Dan krijg je inderdaad het idee dat e-court een niet-transparant 'zwart gat' is. Ik nodig e-

Court dan ook graag uit openheid over haar organisatie en structuur te geven. Broodnodige openheid die bij deze tijd past en hoort!

Paul Otter is gerechtsdeurwaarder en bestuurslid van de Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders (KBvG). De KBvG zorgt voor een goede beroepsuitoefening door de gerechtsdeurwaarders bij de uitvoering van hun taken, met oog beide partijen. Paul blogt regelmatig over actuele zaken.